

Αρχ. Παράκληση

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
 ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
 ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
 ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α!
 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
 ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
 ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Ἀγία Παρασκευή.
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας Κοζάνης...
Νομοῦ Κοζάνης.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Νινώχου
Μαρίνου..... ἐπάγγελμα Διδάσκων.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Ἀγία Παρασκευή Κοζάνης..
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... ἔννέα - 9 -..
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Κυριακοῦ Παύλου.....

ἡλικία 72..... γραμματικαὶ γνώσεις Τετάρτης Δ'..
Δυστυχῶς..... τόπος καταγωγῆς Ἀγία..
Παρασκευή Κοζάνης.....

β) Παναγιώτου Δημήτριου.....

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζαντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Διὰ τῶν μακρυερῶν χωρικοποιούντων
αἱ μακρυεργεῖς εὐλάγεις διὰ βοσκῆς αἱ ἄνοι..
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; ὕψιχον χωρίζεται.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. Εἰς τοὺς
μετέχοντες Πρωτοκρίτους ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἤσαν ἐδάφει
ἀπὸ τοῦ καϊνικοῦ τοῦ χωρίου τοῦ τοῦ 1910..
3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Διατηρεῖ τὴν περιουσίαν ὁπαῖος μετὰ
τοῦ θανάτου καὶ διένειμαι εἰς τὰ ἄρσενα
τέκνα μετὰ τὸν θάνατόν του..

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον· εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Συγχρόνως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.....
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ἀπομακρύνοντες ἀπὸ τῆς γεωργίας.....
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων μετὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχαῖς.....
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...
- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα).....
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ὀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι· ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;
- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; κατέβαινον εἰς τὰς ἐποχὰς τοῦ περιέμοι
εἰς τὰ πεδινὰ μέρη τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ Κα-
μινίου τῶν Γαλιτῶν
β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς· ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

με. ἐν. ζωϊκὴν κόπρον

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; .. πρὸ τοῦ 1945

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. πρὸ τοῦ 1920

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .. τὸ ἄροτρον ἦτο χειροποίητον καὶ ἡ προμήθεια ἐγίνετο ἐν τῷ χωρίῳ

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1.....	4.....	7.....	10.....
2.....	5.....	8.....	
3.....	6.....	9.....	

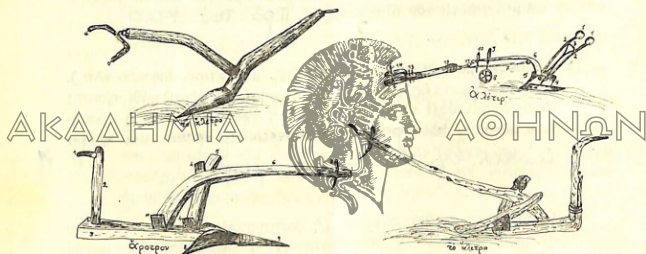
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) .. πρὸ τοῦ 1950
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ .. πρὸ τοῦ 1950

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... ἀπὸ τοῦ 1950

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ... ἀπὸ τοῦ 1950

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... Εἰδικοί τεχνίτες ξυλουργοὶ ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοὶ εἶπεν ἔχον μαρτυρίαν ὑπὲρ αὐτοῦ

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀριθμῆσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Τὸ ὕνι ἦτο τοῦ αὐτοῦ τύπου δι' ὅλα τὰ εἶδη...
μακροχρῆστος καὶ δι' ὅλα τὰ χωράφια (ὡς τὰ παλαιὰ ἐχεδίων).....

ὕνι

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

ὡς τὰ ἀνωτέρω σχήματα

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

«Η. σπάθη ἦ... «χαρίτσα»... ὡς ἐλέγετο ἦτο ξύλινη.....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

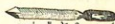
ὡς τὰ ἀνωτέρω.....

πριόνι

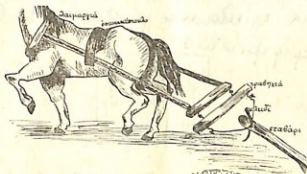

ἀρίδα

ρινι ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον, διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... *ἢ νὰ παρακινήσῃ*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τοὺς τόπων σας *ζωντανὸς, σκυρὸν, ἢ τοῦ ὀ. ἄνδρας, ἰδιοκλήτης*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία). *Τὸ σχοινί, χρησ. ἠμπορεῖται μόνον, εἰς τὸ ἄροτρον εἶναι... ἢ ζευγμένα ἄλλα...*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακάς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

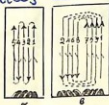
.....

.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Τὸ ὄργωμα ἐγένετο καὶ γίνεται ὡς τὸ σχεδῖον (β)...

ὅσα περιφερειακῶς

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμις, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); ἢ ὅπου καὶ τὸ ὄργωμα ἐγένετο καὶ γίνεται ὅσα σπορίες >>.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακίαν; ἢ αὐλακίαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὄνι: καθεῶς, πλαγίως, βαθιά κλπ. ...τὸ πρῶτον ὄργωμα.

γίνεται πλάγιως. τὸ δεύτερον καθεῶς πρὸς τὰ πρῶτα αὐλάκια, διὰ τὸ ὑποχωματικὰ τῶν βώχων —

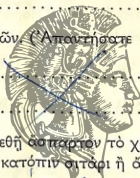
Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *Τὸ ἴδιο ὄργωμα καὶ ὁ ἴδιος τρόπος καλλιέργειας γίνεται δι' ὅλα τὰ ὀργώματα ἢ σποράς.*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς:

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά, π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Τὸ πρῶτον γέγραται γύρισμα τὸ δεύτερον διὰ βάρους καὶ χρονονδὴ ἢ σπορά πού γίνεται ἢ μὲ τ' ἀλέτρι ἢ μὲ τὴν θάβρα (διεσπάρειν ἢ κοινὴν ἐβρίσκειν).*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπανυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σίταρι ἢ ἄλλο δημητριακόν... *Πρὸ τῆς κοίσεως λιπαρμάτων ἐχρῆσις τοῦ ἄσπαραγος ἐνὶ μόνον ἔτους.*

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Συνήθως δύο.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. *τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; *Συνήθως δισάκι.*
Χρησιμοποιεῖται ἐνὶ οἴκῳ καὶ τενεκεῖ.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

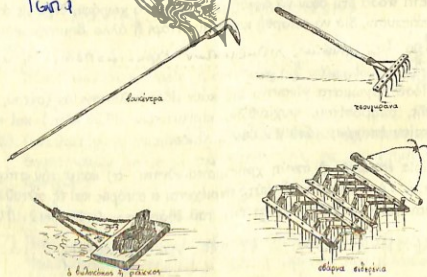
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μὲ ἑλλειψοειδῆ...*

Σιδηρὴν ράβδον πρὸς λαγυλᾶς «Σιδηροβίδαρος»

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Συνήθως καὶ...*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφή των μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (τσαπὶ, κατὰ ἀπὸ δένδρα) ἐγίνετο μετὰ τῆς

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Η. Τσάνη (ὡς τὸ παλαιὸν γέδιον χωρὶς τῆς
γωνίας)

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Η. Σίλινγρος, τὰ τέμνα καὶ γενιὰ τὰ μέλη τῆς
ὀμοσπονδίας τοῦ Ὀ. Βουλῆ τοῦ Σχέρελο. «Τεῖράμι»

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους

Τὰ ὕψη χωράφια ἢ αὐτὰ ποῦ ἦτο δυνά-
ταν νὰ ποτισθοῦν κατὰ τὴν Σαραβίαν

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Συνήθως εὐεῖνα ποῦ ἔπρεπε νὰ μὴν σπιν. ὅι.
ἄχρηστὰ ἄντων

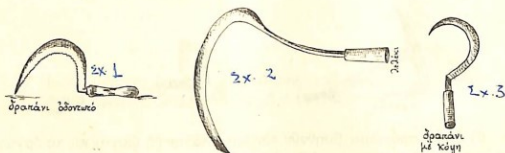
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιεῖς (βραγιεῖς)
καὶ ἄλλως.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) . Ἡ εὐμαρὶς ἔστι-
 ζετο με τὸ ὀδοντοδρεπάνι, ὡς τὸ σχῆμα 1. Ὁ ὀ-
 δοντομαχαιρὶς κριθῇ με τὸ λελέμι » ὡς τὸ σχῆμα
 2. τῆς εὐμαρὶς :

Ἐὰν ᾦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

AKA ΔΗΜΙΑ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποία ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσπες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μεσοβίη.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Η κόψη της κόβρας ήτο και ένα θυμική.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *525. 1v*

Εὐνοῖα. Εὐχέρεια. ἀγῶν. νόσος.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λούνται ἀγκαλιές. <λ. Χερσίν>.....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ; <ἄνδρες καὶ γυναῖ-
κες>... Μερικαί. τοὺς. μένη. τοῦ. θερισ. ἐν. ἡμέ-
ρῃ. ἢ. ἰαριαν. ἢ. ῥησείαν. διὰ. τὸ. ἐνο-
πῶν. αὐτῶν. <ἐκέρως> ἄνδρες.....

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τρόπον σας ὀνοματολογίαν). <ἄνδρες>.....
<ἀπ' αὐ. θυμερονία. ἢ. τῶν. συνήθειαν. τοῦ. τοῦ>
<Ομοῦ. διὰ. τοῦ. θεριστά. πῶ. ἔφενον. διὰ. θερι-
<Ομοῦ. εἰς. ἄλλους. τόπους>.....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρσιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;.....
<Εἰς. τὸ. ἀριστερον. χερί. φορεῦσαν. τινος. παλαμα-
ρικον>... εἶδος. ξυλίνου. χαντιοῦ. γιὰ. τὰ. τρία
τέχνητα. δάκτυλα. τοῦ. χερσίου. τὸ. ὁποῖον
κατέχμεν. εἰς. ῥάνττον. διὰ. τὸ. μέγεθος.
τῶν. σταχυῶν

- 4) 'Εδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . *Ναί .*

Ἀποφύγετε . ἢ . Παρασκευὴ . καὶ . ἢ . Τρίτη

- 5) 'Ετραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά

*Τραγούδια . Χειμῶν . μετὰ τὸν θερισμὸν . δὲν . ἔχου -
. μανίαι . Τραγουδοῦσαν . διάφορα . τραγούδια*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον

*Ἐθιμον . Τὴν μετὰ τὸν θερισμὸν . τὸν ἀθήριστον . ἔχου -
. μανίαν . ἓν . μέρος . ἀθήριστον . Τὸ ἀθήριστον αὐτὸ
. κομίσαν . τοῦ χωραφίου . εἰς ἕνα . τὸ ξερῆναι . καὶ
. πλέκον . μετὰ τὰ δάχτυλα . τοῦ ἑνὸς . σταυρὸν ,
τοῦ ὁποίου . βάζουν . μετὰ παρακινάδην . καὶ
τοῦ λονδίου . καὶ τὸ φέρνουν . εἰς ἐκτὸς . καὶ τὸν
τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι .*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

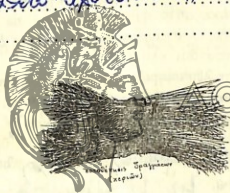
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; . *Τὰς . Θεσσαλίας . ἢ . τῆς*

*Θεσσαλίας . ἀποκοπὴν . ἑνὸς . ἀνδρὸς . θυμίου .
ὁ ὁποῖος . δένει . τὰ θερισμένα . δάχτυλα . λέγεται
καὶ . μετὰ τὴν . >>*

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρίες, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδενοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τοὺς στάχυν ἔδενε θυγάτηρ ἀνδρὸς καὶ κούρη...
 δ. πρὸ πεπειρμένη. Πολλὰ μὲς ἐβουθεῖτο ἀπὸ νε-
 ρὰ παῖδια. Τὰ δεμάτια ἔδενοντο μὲ σχοινία καὶ
 βελονοειδῆ ἀπὸ τὰ στάχυν τῆς. Γλυκὺς καὶ
 τὸ δεμάτιο χρονοποιεῖτο. Ἐκίνητο πάσης πο-
 ῖον ὀνομάζεται "κερταίνιος".....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ δεμάτια καὶ τὸ δεμάτιο συγκεντρώνοντο...
 εἰς τὸ μέσον τῶν χωραφῶν εἰς χωρὸν καὶ τὰ
 στάχυν πρὸς τὸ μέντωρ τῆς θυγατρὸς...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Ἡ καλλιέργεια εὐπαρέαυς ἦτο καὶ εἶναι λιχουσίᾳ
εἰς τὸν ἰόντον.....

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Τὸ βγάλισμα γίνεται μὲ τὴν σκαπάνην μὲ
δύο λαβασχοειδῆς κόψεις ἢ διπλῆν ὄνομα -
ζόμενον.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ἡ καλλιέργεια τοῦ σανοῦ ἐγένετο ὡς οἱ βοῦντες
ἐπορεύοντο καὶ ἡ κοπή μὲ τὴν χειρὸς κόψαν
Ὁ σανὸς ἐξηραίνετο εἰς τὸν ἄροτρον, ἐδένετο
εἰς δέμας καὶ μεταφέρετο εἰς τὴν ἀγοράν.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ά.). Συνήθως μετα τὸν μῆνα ἰουνίου.....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

.....

.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Τὰ δεμάτια μετεφέροντο εἰς τὸ χωράφι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. // εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς εἰδικὴν τοποθεσίαν // εἰς τὸ ἀλώνι.

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

Εἰς τὸ ἀλώνι μετεφέροντο τὰ δεμάτια καὶ πρὸς τὸν σωρόν // εἰς τὸ ἀλώνι τοποθετοῦντο εἰς θεμωνιά // μετὰ τὰ δεμάτια πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Πάντοτε ὁ ἀλωνισμὸς ἐγένετο, ὡς ἐνθυμούνται // οἱ παλαιότεροι // εἰς τὸ ἀλώνι.

.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Τὸ ἀλώνι κατασκευάζετο ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ // εἰς εἰδικὴν θέσιν // τὰ ἀλώνια.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Κάθε οἰκογένεια ἔχει καὶ τὸ ἀλώνι τῆς...

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους καὶ ἔληξε τὸ μέγα ἑορταστικόν

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάγραμμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Τὸ ἀλώνι αὐτὸν χω-

ματάλωνο καὶ ἐρίνετο ἐπιθεωρεῖς αὐτῶν με-

τῶν κοριθίων βοδίων ἢ βοτάνιων

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)

Τὸ ἀλώνι ἐπιθεωρεῖται πρὶν γίνῃ ὁ ἀλωνισμός καὶ ἀκαίρετο μετὰ βοτάνιων καὶ ἀνωτέρω διατυπώνομεν

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

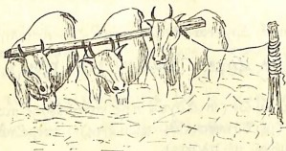
Κάθε φορὰ πάλιν ἀνάγκη ἐπιθεωρεῖται

καὶ ὡραῖα ὁ χώρος ἡ το ἀδισθ. ἀπὸ δεμάτια

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Τὸ... «ἐλφόμε» τῶν ἀγρῶν ἐχίμετο μετὰ τὸν
στύλον πρὸς τὴν ἀνω ἀφ' ἐνὸς βόλο τοῦ δέ-
μο.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

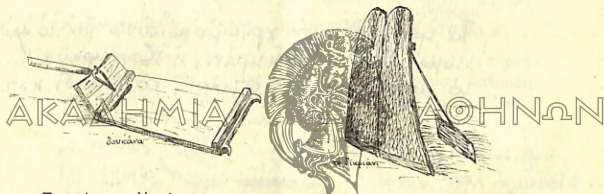
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ἑλκυστὴς στύλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στήχερός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ οὗτου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἐρχωνται γύρες», καί οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....
Τὸ ἀλώνισμα ἐχίμετο μετὰ τὸν... ἵππον... καὶ...
βόλον, ὡς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στύλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

ῥεγνύοντο ὡς αὐαὶ εἰς τὸ ὄρεον καὶ τὰ κοιτιζόμενα
ἐδένοντο ἀπὸ τὸν πυρὸν μετὰ ἔλαιον ἀπὸ τὰ κέρατα

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνια, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλώνιζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μετὰ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλώνιζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

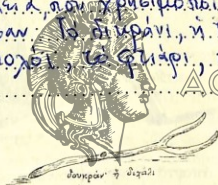
Ὁ ἀλωνισμὸς ἀρχίζει τοὺς πρῶτους πρωϊνοὺς...
ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ ἐτελείουν περί τιν
μεσημβρίαν. Τοὺς ἀπογευματινὰς ὥρας...
ἐγίνοντο αἱ ἄλλαι ἐργασίαι τοῦ ἀλωνισμοῦ καὶ
τὴν προετοιμασίαν διὰ τὸ ἐπόμενον ἀλωνισμὸν.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Τὰ ἐργαλεῖα, ποὺ χρησιμοποιοῦντο διὰ τὸ ἀλ-
ωνισμὸν, ἦσαν: τὸ δικράνι, ἡ τζουμπρακ...
τὸ καρποχόι, τὸ φτιάρι, τὸ σανίδι κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δουκράνι ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ;

Μὲ τὸ δικράνι ὁ γεωργὸς εἰσὶν γύρω
τὰ δάχτυλα εἰς τὸν μύλον καὶ πορὰ μὲς ἀνακα-
τεύει τὰ δάχτυλα γὰρ τὰ δίνῃ τὸ ἀλυσμα καὶ ἡ...
ἐκχυροποιεῖται αὐτῶν

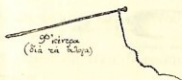
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Ὁταν εἰς τὸ ἀλώνι ἐκρημασθῇ τὸ βόδιον ἔχον-
τα μακροαῖτο... ἢ βουκέντρα ποὺ ἐλέγιο...

« ἀξυαχ » ἢ ὁποῖα εἶχε μῆκος περί τὰ
2,50 μ. ἔχον βέργα, ἢ ὁποῖα εἶς

τὴν κορυφὴν ἔφερον κεντρὶ (καρφίττα).

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) ρίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἄλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. *Ἡ ἐργασία αὐτὴ ἐκτελεῖτο ἡ δούλα ἡ δούλα καὶ ἡ δούλα*

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)
Οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες ἐκτελεῖτο ἡ χονδρὴ

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνοῦν καὶ ἀγωναῖες), οἱ ὅποιοι εἶχαν βορὰ ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.
Συνήθως ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ ἰδικὰ του ζῶα. Οἱ ἔκστη πορὰ καὶ ἀλογα ἐπαινον καὶ ἀγωνιστὰς (βαλμάδες) μετὰ ἀλογα

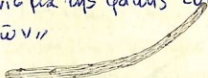
- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
Συνήθως μετὰ τὸ λύνισμα ἔμενον δούλα καὶ οὐκ εἶχαν ἀγωνιστὰς. Τὸ δούλα αὐτὸν τοὺς κοπάνισμα
- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;.....
Ὁ κόπανος εἶχε μῆκος 0,60 μ. καὶ κατεσκευάζετο ἀπὸ ξύλου

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχυῶν

ἔγινετο εἰς τὸ ἀλώνι. Ἡ χρῆσις τοῦ κοπάνου
ἔγινετο διὰ τὸ κοπάνισμα τῆς τραυῆς τοῦ ρε-
βιθοῦ τῶν φαβογιῶν

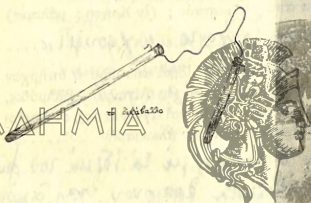

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο κοπανιστοῦ διὰ τὸ κοπάνισμα
 μικροῦ ἀνθοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν; Ἡ ἀρχαία ἐγένετο ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

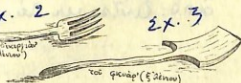
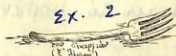
Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ ὑδραύτου καὶ ἀνέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ βλάχου

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *κρήσις τῆς ἀλωνιστικῆς μηχανῆς ἐγένετο τὸ 1951 ἐπὶ συνεταιρισμῷ προέκβαν κατοίκων τῆς κοινότητος*
λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτομασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Τὸ λίχνισμα ἐγένετο μὲν τὰ 1 διωρὰν καὶ κομποροῖ καὶ τὰ 1 φτιάρι. Πολλοὶ ἀρροῦσαν κομποροῖ καὶ χεῖροὶ καὶ χιχνιῶν καὶ μηχανῶν.

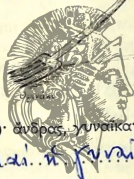
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

καὶ ῥοχλὴν. ὡς ἀνέμισμα γίνεται καὶ ὡς καρφάει...
ὡς ὡς κατετέρω. ἔκπια, μέχρις ὅτου φύγουν τὰ ποτὰ
ἄχυρα, ἀργόερον καὶ ὡς ῥοχλὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ὁ ἄνδρας. ἢ καὶ ἡ γυναῖκα κατὰ...

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

λέγονται κατὰ τὰ καὶ ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς
ἀπὸ αὐτὰ καὶ ὡς κοπάνισμα...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Ο ἀποχωρισμὸς γίνεται μετὰ τὸ δερμόνισμα. Κόσκι-
νον... μετὰ μεγάλῃ ὀπᾷ... πον... ὑψ. κρατῇ... μόνον.
τὰ... ὑψίστατα...

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

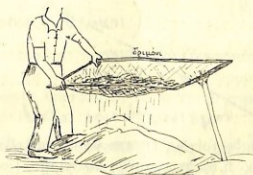
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον παλαιοῦ δερμόνιστου

κοῦρος ἡ ἀριλόγος

δριμόνι

νων μετὰ ὀπᾷ διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

κατὰ τὸ λήχνισμα καὶ ἐξ' ὧν ἀποχωρίζῃ ὁ καρπὸς
ἀπὸ τοῦ ἀχυρον γίνεται τὸ δερμόνισμα. Διὰ
τὸ παυίνισμα μὲ κόκκινο καὶ μεγάλην ὀπλῇ
τὸ ὅποιον συχυράτῃ μένον τὰ ἀχυρα καὶ
"μοτβάχα"

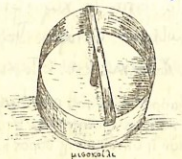
- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ

Ὅταν τὸ λήχνισμα τελειώσῃ καὶ προτοῦ τρύνεσθαι
αὐτὴν διὰ τὴν μεταφερθῇ εἰς τὸ ἀμύδι, χαράσσῃ
μὲ τὸ "φτυάρι" σταυρὸς ἐπὶ τοῦ σωροῦ καὶ
ἐμπηγνύεται τὸ φτυάρι εἰς τὸ μέσον τοῦ
σωροῦ

- 8) Ἀλλὰ ἔτι μὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλὰι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ
δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις δκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Κατὰ τὰ χροῖα*
τῆς λαυνοκρατίας ἐπιγράφεται ὡς εἶδη τὰ δέματα
τῆς παραγωγῆς... Μετὰ τὸ λαχάρι... Διὰ δὲ ξύλινον
δοχεῖον... ποῦ χωρεῖτε... 10... διαδάσ. περίου. εἶτον

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) *Ὁ τέρεος ἐπιγράφεται ὡς εἶδη... ἕνα.*

μὲτ' (διὰ δὲ... 2 λαχάρια... 20 περίου... αἰάδες.
Εἰκότως ὁ ἀγροφυλάξ... ὁ βιδυρονόχος ἐπιγράφεται
εἰς εἶδος... ὡς καὶ οἱ τυχόν... ἐργάται κατὰ τὸν
ἁλωνισμὸν (βλάχοι).....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) *Μετὰ τὸν ἁλωνισμὸν... μὲτ' ἐφέτετο... καὶ*

ἀποθηκεύετο ὁ καρπὸς... ὡς τὸ ἀμάρ... Μεγάλῃ
ξύλινῃ καβέλλῃ... με χωρίσματα (χωριά) γιὰ τὸ εἶλεν
τὸ χωρίον... ἢ λ. π.

4) Τὸ ἄχυρόν ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; τὸ ἄχυρον μετὰ τὸ καὶ ἀπο-
 θυμώτετο... ἐν τῇ τῆς ἀποθήκης (ἀχυρώνας)...
 ἡ ἐποία εὐρίσκετο πηκτοῖσι τῆς οὐσίας τῆς αἰμα-
 νίας

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ὁ σπόρος συνῴδως διαλέχεται ἀπὸ τὸ χαράφι μὴ
 τὸ καχλίτερον καὶ κατρώτερον σπῆρι. Πολλοὶ
 ὁμως διαλέχθη καὶ ἀπὸ στάχυν βέ. στάχυν....

- 6) Μήπως οἷπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύνων,
 τὸ ὅποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ὁχι. Ἡ πηκτοὶ αὐτῇ ἐγένετο τὴν τελεταὶ αὐτῇ
 μέρει τοῦ θερισμοῦ

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς, ποῦ φυλάσσεται,
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσῳ χρόνῳ ; ἔχειται, σταυρὸς,
 εἶχεν τὸν σχῆμα τοῦ σταυροῦ καὶ φησὶ
 ὡς τὸ εἰκονοστάσιον τοῦ ἐπιτοῦ

Δ'. ΕΘΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τὰς μέρας τῆς Τυροφαγίου καὶ τῆς Ἀποκριῶ

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Τὸ ἀνάμμα τῆς πυρᾶς γίνεται τὸ βράδυ μετὰ τὸν
 δείπνον... εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου ἢ τῆς
 γειτονίας

- 2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Φανός. ή. κλαδάρια.....

- β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος;...

Συνήθως παιδιά. Πολλοίς όμως λαμβάνουν μέρος
και μεγαλύτεροι.....

- 2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά την πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, από ποιον μέρος; Τὰ παιδιά (αχό-
ρια... και... κορίτσια)... Την ήραν... και... και ή
φωτιά... κηπλουν ξύλα... για να συνεχίσουν... και να
δυναμώσουν τὸ θάνατο τῆς φωτίας

- 3) Πώς γίνεται ή συγκέντρώσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ παιδιά (αχόρια... και... κορίτσια) συχαίνουν... ής τοπο-
θείας... καί θάμνους... κόβουν... και... τους... μετά-
φέρουν... σέρνοντας... μέχρι του τόπου που θέλουν
το φανό τους.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- γ'. Ποιαί αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

- 1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα... ήρω... από... ή φωτιά...

κνόρες... και... παιδιά... πολλοίς... και... γυναίκες... χαρτούν
διάφορους... ζωοποιούς... πολλοίς... καί... λαϊκή... θεοκύβητα
ή... τραχανδώντα... Παχρή... είναι... μαυκρομένοι... (Καμήκι,
άρμυδά... μελάμω... νύφη... και... χαμφρή... κ.λπ.

- 2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Πάνω από... ή φωτιά... αιδούν... "για το καλό...
ή... "για να... κάνουν... τους... ψήλους...
.....
.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἑκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Agia Παρασκευή
Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ